

"EDINOST"

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

"Edinost" stane:

za vso leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta 3.—; " 4.50
za četrt leta 1.50; " 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 6 nov., v Gorici in v Ajdovičini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročilne se upravnistvo ne ozira.

EDINOST

Oglasi in ostanila se računajo po 8 nov. vsakega v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne sahvale, osemtnice itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate proema upravnistvo v ulici Carintia 25. Odprte reklamacije so proste poštnine

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

*V edinost je m. č.

Pro bono pacis!

Trd je boj za narodni naš obstanek. Mali naš narod obkoljen je od vseh strani od silovitih nasprotnikov. In ti nasprotniki naši niso samo mogočni, ampak tudi neizprosni. Vse naše britke tožbe naložajo na gluha ušesa; na zahtevanja naša, da se dajo jeziku našemu iste pravice, kakoršne uživajo drugi jeziki, odgovarjajo nam — se zasmehovanjem. In ne samo z ozirom na število nasprotnikov naših, ampak tudi gledé na sredstva, koja uporabljajo, je boj, ki ga bomo, sila težaven boj — je povsem neenak boj. Oni sučejo meč bogatstva, nabrušen po naklonjenosti raznih vplivnih krogov, mi pa se moramo braniti — a prazno roko. In celó od tam, kjer bi po vsej pravici mogli zahtevati, da se nas poštevajo — celó od tam ne čujemo nikdar niti dobrohotne besede, kamo-li da bi uvaževali utemeljene zahteve naše.

Tako je bilo od nekdanj, tako je danes in tako ostane skoro gotovo tako dolgo, dokler si sami ne pomoremo.

In vendar smo še tu valje vsem tem neugodnim razmeram; vendar še živimo svoje, če tudi borno narodno življenje! Vzdržali smo se do danes po svoji lastni vtrajnosti in žilavosti. Nekako privadili smo se že zavesti o mnogobrojnih svojih nasprotnikih; vsa zasmehovanja in vsi nebrojni neuspehi, koje imamo zabeležene v svojih knjigah, nam niso mogli zatrti nade do srečnejše bodočnosti — niso mogli v nas uničiti preverjenja, da danes ali jutri tudi nam posije zlato solnce narodne enakopravnosti. Mnogobrojnost protivnikov naših navdajala nas je celó z nekim ponosom, češ: toliko jih je in vendar se držimo čvrsto!

Kje pa je iskal in tudi našel narod slovenski novih moči v težavnem in ne-

jednakem boji? Našel jih je v neomejenem zaupanju do božje pravice in v goreči ljubezni do samega sebe. Narod naš je pobožen kakor malokateri drugi. To ni fraza, to je gola resnica! Vse njega duševno življenje je neločljivo in harmonično spojeno z resnicami sv. vere. Tudi vse narodne tradicije vzrasle so na podlagi verskega čuvstva. Malokje drugje se narodni čut in verski čut tako lepo popolnjujeta nego pri nas. V srcih naroda našega klije trdna vera, da mu je cerkev prva in preskrbna mati: mati, skrbeča seveda v prvi vrsti za večni blagor, a poleg tega tudi za telesni in dušni blagor že na tem svetu. Dokler ohranimo blago to zavest v srcih naroda, ni se nam bati mnogobrojnih protivnikov. Cerkev mu je bila vedno varno pribežališče; tja se rad sateka, dobro vedo, da vsaj tam je enakopraven z drugimi — da sme Boga moliti po svoje. Iz šol in uradov proganja se mu premili materini jezik: v hiši božji pa se jezik ta apoštuje. V cerkvi se mu oznanjajo sv. resnice v materini besedi, kajti cerkev ne pozna mržnje do katerega-koli jezika in je tudi ne sme poznati.

To je trdna vera pobožnega našega ljudstva; gorjé, ako se mu vera ta zruši! Narodnih protivnikov se ne bojimo, ali gorjé, gorjé, ako bi se pokazalo, da je tu di njega preskrbna mati stopila na njih stran — ne iz prepričanja, ampak pro bono pacis!

Že par let sem opazujemo v Trstu znamenja, koje nas bolj vznemirjajo, nego vsi strupeni izbruhi z nasprotniške strani: tudi hiš božjih duri jele so se na pol in celoma zapirati jeziku našemu! In zakaj vse to? Odgovorja se nam: pro bono pacis! Zaradi ljubege miru pričeli so pri sv. Jakobu izvrševati nečajno nalogo raznaro-

dovanja — in je deloma že izvršili — in zaradi ljubege miru so nalogo to pri sv. Justu že povsem dovršili. Pri sv. Jakobu — ki je povsem slovenska župnija — umikati se mora jezik naš korak za korakom in potisnjen je že skoraj v zadnji kotiček. Cerkevne oblasti največa briga pa je, da ga izpodrine tudi iz tega kotička. Spovednico mu pač še privoščijo. Seveda: razun slovenskega življa itak skoro nikdo ne hodi k spovedi.

V stolici sv. Justa pa skoro skoro utihnejo slovenski glasovi za vedno. Tako je stečano prijavit naš g. župan celemu mestnemu zboru — krivonosna galerija pa je ploskala. Kar se ni hotelo dovoliti in se je dosledno odklanjalo, dokler je pri sv. Justu župnikoval Italijan, dovolilo se je lahkim srcem sedaj, ko župnikuje tam mož, ki je po vsej Istri na glasu kot dober Hrvat in kojega smo dosedaj prištevali vernim sinom rodu svojega. In zakaj? Pro bono pacis! Zaradi ljubege miru! Ali to ne velja, gospóda! Ako vam je res do ljubege miru, prva vam mora biti skrb, da živite v miru z onim življem, ki najbolj obiskuje hiše božje in ki je bil dosedaj vaš najtrdnjša zasloba. Da ugodite nekaterim, kojim je cerkev deveta briga, žalite one, kojim je cerkev jedino varno zavetje in pribežališče! Kje je logika? —

Grof Taaffe odgovoril je nedavno mladočeskima poslancema pri posvetovanjih v proračunskem odsaku, da ni smeti žaliti jednega naroda, samo za to, da bi se ugodilo drugemu narodu. No, vi pa ste užalili cel na tisuče broječ razred vernikov, samo da ugodite nekaterim, o kojih vemo, da so odvisni in komandovani od drugovernikov! Ni res, da se je italijansko verno ljudstvo protivilo slovenskim propovedim in slovenskemu petju, ampak protivijo se

besedi naši nekateri veleslavni, koji pa ne pohajajo cerkvá, in pa mešana krivonosna družba, shajajoča se na mestne dvorane galeriji.

Tu je uprašanje povsem jednostavno: so-li bile slovenske propovedi potrebne ali ne? Ako so bile potrebne, ne bi se bili smeli cerkveni organi pred nikomur umakniti — pred nikomur!! — ako niso bile potrebne, se pa ni treba izgovarjati na „ljubi mir“, ampak odgovori naj se nam jasno: to je odveč in zato se odpravi. S tem pa, da se izgovarjate na „ljubi mir“, priznavate sami, da so bile potrebne, a da ste se zbili pred poznanimi ropotači. In morda morda pridejo še na dan pravi vzroki temu postopanju. Radi ljubege miru odpravili so slovenski jezik iz stolne cerkve, — mi pa menimo, da so jako slabo uslugo napravili „ljubemu miru“.

In da bi vsaj bili gotovi, da je s tem konec žrtvam za „ljubi mir“! Toda bojimo se, da to ni konec, ampak še le začetek koncu. Pri sv. Jakobu začela je kosa narodne naše pravice uničujoče svoje delo; sedaj je raztegnila svoj delokrog tja do sv. Justa, potem pojde naprej . . . dokler bo kaj kositi.

In ako se to zgodi, izgubi slovenski tržaški živelj najtrdnjšo in skoro jedino svojo zaslobu; ako se to zgodi, postal bo de pač mir, a ne „ljubi mir“, ampak mir — na grobovih. Ali zapomnite si: ko izgine tu slovenski živelj, izgine tudi truma vernikov, sestavljajoča ogromno večino obiskovalcev tržaških cerkvá.

Dobri genius naroda slovenskega pa si zakriva svoj obraz, tugujoč na veliki in nepotrebni žrtvi, doprinešeni pro bono pacis!

PODLISTEK.

Adrijana.

Rokokó-idila; češki spisal K. Švanda, poslovenil Ivo Trost.

I.

(Dalje.)

Adrijana spozna ves položaj; teče v sobo k gospe markizi, da se osvedoči. A ugledavši odprta okna in na postelji mrzlo truplo svoje dobrotnice — vrže se na kolena pred njo in začne milo jokati. S solzami jej moči ormenele roke brez vida in sluha za vse, kar se godi okolo nje, občutila je nekaj, česar še ni doživela. Kako je mogoče, da bi roka, katera jej je včeraj še nežno gladila kodrano glavico, katero je še včeraj poljubovala, roka tako dobra in radodarna, da bi s to roko, ohladivšo se, nikdar več ne igrala, da bi oči, katere so včeraj tako ljubezivo žarele, zaprle se na veke? Niti v anu se ni mogla sprizniti s to mislijo, ona, ki se ne more misliti gradu, dežele, sveta brez gospe markize, in za to še vsklika:

„Ne, ne — to ni možno — mamica — kaj ne da nisi umrla, kaj ne da spiš?“

V sobo stopi gospod oskrbnik. Bil je skrbno napravljen, s tresočo roko si je popravljal beli ovratnik, v drugi roki je držal trioglati klobuk, kateri je pokrival

le ob nedeljah, kadar je vozil gospo markizo v vaško cerkev.

Zagoreli žarek zahajajočega solnce prodril je v sobo ter barval razpuščene lase Adrijanine, ki je klečala poleg odra. Solnce se je še po malem osiralo v okno, dokler ni zadnji traček poljubil nagubančenega čela gospe markize, in pod oknom na rožnem grmu je zažolela tašica tako veselo, radujé se svojega življenja. Opojna rožna vonjava je polnila zrak in iz oddaljenih vasi prinašal je veter glas zvonov . . . Bil je to krasen trenotek.

„Adrijanka!“ oglasi se kmalu oskrbnik. Ni ga slišala.

„Adrijanka, ostavite — ostavite to sobo. Ojačite se — pomnite, da z jadikovaujem milostivi gospe ničesar ne pomorete; raje pojdite pomoliti za pokoj njeni duši.“

„Grem, grem“, reče opotekaje se iz spalnice v svojo sobo, kamor ji je sledil oskrbnik. Vrgla se je v visoki naslanjač ter jela zopet milo plakati.

„Umirite se, gospodičina!“

Nestrpna tihota nastane.

„Kaj bode sedaj?“ oglasi se za nekaj časa otiraje si solze.

Oskrbnik je skomizgnil z ramama.

„Poslal sem po mladega gospoda markiza v stalno mesto; v nekoliko dneh bo tukaj.“

„In kaj?“

„Adrijana, ohrabrite se; naš položaj je težaven. Gospa markiza ni zabila oporoke in jedini dedič je gospod Viktor, pokojnega gospoda markiza jedini sin iz prvega zakona.“

„A, kaj bode z nami?“ zašepeta Adrijana.

„To je zavisto od njega. Le Bog nam tukaj pomore“, rekel je zamišljen odhajaje.

„Le Bog!“ ponavljala je Adrijana in plačoč sedla se v naslanjač . . .

II.

Dolge sence raztezale so se po oklici; od vzhoda bližala se je noč, vasica se je zavila v megle in ptiči so omolknili. Jelo se je mračiti.

Adrijana se je razgledala po prostoru; bila je skoro popolna tema; oddaljene stvari so se preminjale v mračna strašila, oprava je škripala in napol odprte duri jele so se polagoma odpirati.

V tem trenutku zdelo se je Adrijani, da mora priti tudi duh gospe markize, odete v črno ogrinjalo in v atlasovih čevljičkih, kakor jo je videla na odru, kamor so jo bili položili — in groza jo je bilo. Skočil iz naslanjača ter se skrije za zaveso svoje postelje. Zadržujé sa po slišala je biti lastno srce in tresla se je mraza in razburjenja.

Toda vrata so ostala na pol odprta in gospe markize ni bilo notri.

Adrijana se je osvedočila o tem, opazovaje, vzdignivši glavico iz svojega skrivališča.

„Česa se bojim?“ vprašala je. „Mari me mamica ni ljubila — in jaz bi se je še bala?“

„Hoteč dokazati istino svojih besed gre do vrat, odpre jih — in z vsklikom odskoči.“

Zunaj je stal oskrbnik.

„Česa ste se tako vstrašili?“ vprašal je začujeno.

„Ničesar“, reče in tresoč se bliža gospodu oskrbniku, katerega lesketajoče oči so se ločile iz črne obleke.

„Oh, ne“ pravi mirno, „ustrašili ste se mene. Ne čudim se vam — kakor drugi verujete tudi vi v strahove. Morda se spominjate slike, viseče v modrem salonu, predstavljajoče pokojnega gosp. markiza!“

„One slike?“ reče začujena Adrijana.

„Da, one; pojdite prepričam vas in dovolim si tudi vam povedati dogodjaj, kateri živo spominja današnjega dne in kmalu boste imeli druge misli.“

Adrijana se nekoliko nasmehne in stopa za oskrbnikom v modri salon. Ustavi se pred veliko črno sliko v pozlačenem okviru. Bil je to pokojni gospod markiz v telesni velikosti; vojaška obleka

Slovenski napisi v Trstu.

Nikjer na Slovenskem ni menda tako hvaležnega polja koristiti svojemu narodu, kakor uprav v Trstu. Tu stoje Slovani v neposredni bližini in mej svojimi najljubejšimi nasprotniki, kateri si čem dalje utrjujejo tla ter širijo mej nami svoj upljiv in jezik. Ali ne samo jeziku našemu, ampak i obstoju našemu so nasprotniki ti nevarni. Šireč jezik in navade svoje iščejo zajedno mej nami ljubega kruha; da, trgajo nam ga iz rok in ust. Na trgu in v prodajalnicah so skoraj sami gospodarji in njih upljiva ne občutimo samo Slovenci v Trstu, ampak tudi okoličani, mej koje se zajedajo ter spodbujajo tla domačinom. Prodajalnice jestvin in krème so, osobito pa spodnji okolici, že ponajveč v njihovih rokah. Ozmimo se v sv. Ivan, Barkovlje, Rojan in Rocol — povsod nadkriljujejo tuji domačine ter jim delajo uspešno konkurencio.

Mnogo je sicer slovenskih trgovcev v mestu, koji so pa za narod malone izgubljeni ker, živeči v mejnarodnem namešanem mestu, udajajo se vedno bolj navadam in odnošajem prevladujoče laške večine. Čestokrat se prigodi, da slovenski trgovec nagovori in postreže laški svojega sorojaka ne poznavajoč ga. Da ne govorimo tu o napisih, koji so sestavljeni celoma v laščini, tudi pri najzavednejših slovenskih trgovcih v mestu. To se godi nekako radi lepšega, kajti pošten slovenski napis bi meščane preveč zbadal in društvo za olepšanje mesta bi koj protestovalo proti temu „sconcio“.

Ne vemo še pravega razloga, zakaj pravo za pravo naši trgovci v mestu tako spé ter se tako očitno sramujejo svojega rodu in jezika. Se-li res bojé škode, ker bi morda meščani k njim ne zahajali? Saj je vender dobro obiskovana prodajalnica g. Preloga v ulici Molino a vento, čeprav jo krasi slovenski napis; enako tudi trgovina sladčicami v ulici Ghega in druge prodajalnice, dijih gospodarji se ne sramujejo svoje narodnosti, čeprav niso prvaki v raznih slovenskih društvih, kakor nekateri drugi, ki se še vedno skrivajo za laškimi napismi! Na dan s slovenskimi napismi, da bodo vedeli tržaški okoličani in drugi ljudje z dežele, kam se imajo obrniti, hoteči kupovati si potrebnega živeža in družih predmetov!

S tem, da nočete pred svetom izpričati svoje narodnosti s slovenskimi napismi, škodujete sebi v gmotnem, narodu pa v gmotnem in duševnem obziru. Priprosta kmetica pride dobro oprtana z različno robo ali s polno mošnjico v Trst z name-

podajala se je njegovemu životu in obraza poteze kazale so veselo nprav.

„Pokojni milostni gospod“, začel je oskrbnik, „bil je neobično vesel mož in véasih tudi malce razkošen. Pripovedovali so, da se je mladi udovec, imajoč sinka — gospoda Viktorja — zaljubil v našo milostno gospo markizo. Nekega dne pripeljal je naš kočijaž oba novoporočenca k nam v grad. Izmej vseh služabnikov pomnim oni dogodek le jaz. Gospod markiz, lep mož, skočil je z voza in pomagal milostivi gospe izstopiti. Še tisti dan bile so vse naše ženske kakor blazne. „Kako lep mož! Srečna gospa markiza!“

In nade gospe markize v njenega moža so se izpolnile. Živela sta kakor dva goloba. Gospa markiza se ni izpremenila v ničem, razun nekaj neznatnih gub in naš milostivi gospod bil je po desetih letih uprav tako zaljubljen kakor v dan svatbe. Nijeden mraček ni kalil čistega obzora njihovemu življenju na deželi; živela sta mirno, ločena od vsega sveta, živela sta tako dvanajst let. Sedaj se je začel razpor; v našem gospodu se je vzbudila dolgo utajena želja po veselih družbah; skrbno ga je pregovarjala gospa markiza, milo je jokala in ga zapris gala. Neko jutro našli smo njegovo sobo prazno in najlepši konj iz našega hleva izginitil je žnjim.

(Dalje prih.)

nom, kupiti si raznega blaga. Navadno se obrne do onega trgovca, ki jo ve najbolj za norico imeti, prilizovati se in jo celo slovenski pozdraviti. Ta je pa mnogokrat brezsrčen Žid ali Lahon, ki prodaja slabo in preperelo robo, koje vsiluje samo onim, ki se z lahka dajo oslepariti, za navidezno nizko ceno. Mestnemu ljudstvu in osebam, ki jih po nosu poznajo, tiljudje ne ponujajo radi enacih ostankov, kajti vedo, da jim malokdo gre na lim. Nepreredkoma naleti na take sleparje poštona slovenska kmetica, ki veruje priliznjenim besedam ter izdaje težko prižuljeni denar za malovredno blago; kmalu se sicer pokesa ter obeča, da se drugo pot ne pusti opehariti; in ko pride v drugič v Trst, krene v drugo prodajalnico, koja ima izloženo blago z jako vabljevimi cenami. Ali tudi to pot je opeharjena.

Tem neprilikam in varanju poštonega slovenskega občinstva bi prav lahko prišli v okom slovenski prodajalci in trgovci, ako bi nad svoje prodajalnice razobesili slovenske napise in slovenski kupci bi se brez dvojbe obračali k njim ter se ne dali skubiti laškimi in židovskim „poštenjakom“. Ali tudi v duševnem obziru škodijo ti „narodni“ trgovci svojemu narodu, ker tujec, ki pride v Trst, videč nad vsemi prodajalnicami zgolj laške napise in table misli si res, da so Slovenci v Trstu zgubljena raja, ki se ne sme pokazati mej svet, še manj pa govoriti svoj jezik. Enako pride v štascune teh „narodnih“ trgovcev čestokrat slovenski kupec ter v jako spakodrani laščini upraša, kar želi. Trgovec, ne umeč ga dobro, prinese mu kaj drugega in večkrat kratki se čas brez potrebe.

Kaj naj povemo o brezdušnih trgovcih v starem mestu! Tu se često prodaja razno blago po sramotno nizkih cenah in naši preprosti ljudje dajejo se preslepiti ter kupujejo — mačko v vreči, kajti roba ta je stara in ničvredna. Tudi teh pijavice bi slovenski trgovci lahko obvarovali naše ljudi, ako ne bi se sramežljivo skrivali za svojimi italijanskimi napismi.

In ni-li abotno zahtevati od slavnega magistrata, da spoštuje našo narodnost in jezik, ako se ga v grajevredni bojazljivosti sramujejo celo narodni trgovci v Trstu! Priporočate nam, da se držimo slovenskega reka „svoji k svojim“ — sami pa se ga ogibljete ter nočete pripoznati, da ste i vi „svoji“, naše narodnosti in jezika. Razobesite slovenske napise nad svojimi prodajalnicami in naši ljudje bodo vedeli, kam se obrniti, vaše prodajalnice bodo pa vse enako obiskovane po domačinih.

Tudi našim odličnejšim krogom — slovenki inteligenciji v Trstu — dali bi radi svet: da namreč odpró oči ter ne zahajajo v one lokale, nad dijih vratih se bliščé velikanski laški napismi, ali vsaj, da odločno zahtevajo od dotičnih gospodarjev, da iste nadomestijo s slovenskimi; ako tega nočejo, pa naj zapusté te lokale ter si poiščejo družih, kjer bodo njih narodnost bolj spoštovali za slovenski denar. Saj je vender mnogo gostilničarjev in kavarnarjev v Trstu, ki bi kaj radi premenili svoj laški napis, ako bi jim slovenska družba zagotovila, da bode obiskovala njih gostilno ali kavarno.

Prava ironija so laški napismi na nekkih kavarnah, kjer se shajajo skoraj izključljivo slovenski gosti, a nikdo ne vidi in se ne zmeni za to anomalijo. Osobito v jedni kavarni zbira se naša inteligencija, koji se pa niti ne sanja, kako veleba nje narodna dolžnost. Gospodarji teh kavarn, kakor tudi družih gostiln v mestu, bi izvestno prav nič ne izgubili, ako bi se otresli svoje zaspanosti ter dali tudi svojim gostom, kar jim gre.

Tem neprilicnostim ni nikdo drugi kriv nego grajevredna apatija naše inteligencije, koja, ne da bi bila prostejšemu narodu v vzgled, daje mu s tem potuho, kajti tihoma pripoznava celo krivico, ki se nam godi od strani zasebnikov, ki živé ob našem denarji. Kaj pomagajo vsi naši shodi in ukrepi društva „Edinost“, ako

nikdo ne drži dane besede in gostje sami, dobro vedoči za te sklepe in obete, strpljivo molče, ko nam tujizem preplavlja domače polje!

Zganite se tedaj slovenski trgovci in kupci ter razobesite svoje slovenske napise, da svet spozna, da Trst ni še utonil v lahonskem morju ter da je pičlo število v zadnjem štetju tu naštetih Slovencev samo broj zavedajočih in srčnih sinov matere Slave; poleg njih pa da biva v Trstu in okolici še dvakratno število nezavednih, katere so nasprotniki zapisali mej svoje. Slovenski napisi bili bi znak slovanstva v Trstu!

Poročilo

legitimacijskega odseka ob volitvi jednega državnega poslanca za kmečke občine sodnih dežav istrskih: Poreč, Matavun, Buje, Koper, Piran, Buzet, Vodnjan, Pulj in Rovinj.

(Nadaljevanje.)

6. Iz jednacega razloga — ker je bil namreč kaznovan — odklonili so glas Pavla Simonoviča. Kakor trdi komisija bil je Simonovič leta 1886 kaznovan radi nekega zločina. Protest pojašnjuje, da je bil imenovan leta 1885 obsojen radi nevarnega žuganja („per seria minaccia“) na 4 tedne zapora. Simonovič je bil tedaj najbrže kaznovan radi hudodelstva javnega nasilstva po nevarnem žuganju; ker pa ni jasno, je-li od dneva dovršene kazni do vsprejema Simonoviča v volilno listo pretekla doba 5 let, je njega volilna pravica dvomljiva.

Drugi štiri volilni možje niso smeli voliti, češ, da njihova identeta ni sagotovljena.

7. Glede Matija Kramerja pokojnega Ivana se je trdilo, da nima vulgarnega imena „Bančina“, kakor je zapisano v legitimacijski karti, in da mu je vulgarno ime „Sergente“. Iz protesta je razvidno, da je Kramer oporekal trditvi tej ter je povedal, da je bil pač pri vojcah „sergente“ (narednik), da pa njega in njegove hiše vulgarno ime je „Bančina“. To spridučejo tudi dve prilogi protesta in sicer jedna od župnika in druga večih občanov iz Rakotole.

8. Anton Rajko pok. Ivana (Tomelini) iz Montrilja ni smel voliti, ker v volilni listi ni nobenega Rajka s pridevkom Tomelini. Kakor pravi protest, trdil je Rajko pred komisijo, da so že njega dedi nosili ta pridevek. Protestu je tudi priložena priloga več občanov iz Montrilja, pričujoča da ima ta Rajko, kojega so oni volili in ki je prišel dne 4. marca k volitvi, v resnici pridevek „Tomelini“. Tudi iz zapisnika volitve volilnih mož je razvidno, da je pri Antonu Rajko pridejan pridevek „Tomelini“, gotovo v ta namen, da se razloči od kakega drugega Antona Rajka, ki utogne tam bivati.

9. Glede Josipa Skropete pok. Josipa trdila je volilna komisija, da njemu je ime Jakob Josip Skropeta, in ne samo Josip Skropeta. Skropota je protestoval trdeč, da so ga pod imenom Josip Skropeta poklicali k vojaškemu naboru da mu vsi uradni dopisi prihajajo pod tem imenom in da v vsej občini Novaki ni drugega, kojemu bi bilo ime Josip Skropeta pok. Skropeta. Tudi za tega volilnega moža pridejano je protestu jednako potrdilo občanov, kakor za Rajka in Kramerja.

10. Glede Antona Pribetiča Gambarada trdilo se je, da je bil kaznovan radi prestopka po §. 460, ne pa da bi se povedalo kedaj, in da se v volilni listi ne nahaja nikdo z imenom Anton Pribetič s pridevkom Gambarada. Protest omenja nadalje, da je komisija trdila, da je Pribetiču pridevek „Gambar“ in ne „Gambarada“. Protestu je pridejano spridučevalo prvotnih volilcev, v kojem ti-le trde, da so izvolili volilnim možem uprav istega Antona Pribetiča, koji je prišel dne 4. marca k volitvi in da le ta in nikdo drugi v občini ima pridevek „Gambarada“.

Tudi glede tega volilnega moža razvidno je iz volilnega zapisnika volitve volilnih mož, da je njega imenu pridejan pridevek „Gambarada“.

Pripomniti bi še bilo, da se je tudi oporekalo identiteti volilnega moža Pavla Koseto, navedenega ad 4, češ, da mu je ime Ivan Pavel Koseto.

Kar se je reklo glede Antona Vita soviča (št. 1) in tam navedena postavna določila, veljajo tudi za volilne može, imenovane pod številkami 7—10. Glede vseh teh volilnih mož bilo je nepostavno, da se jim je odrekala volilna pravila.

11. Slednjič so še odklonili volilnega moža Antona Radosa pok. Gašperja iz Visnjana, češ, da nima nikakega posestva, od katerega bi se plačeval sploh kak davek ali pa zadostni davek. Proti tej trditvi govore protestu pridejana dokazila, da je Anton Rados pok. Gašperja iz Visnjana tekem časa zopet dobil v svojo last posestvo, ki je bilo deloma zarubljeno po visokem erarji, in da poseda sedaj zemljišče približno 80 oralov.

Toda ne glede na to, ako je bila tudi njega posestvo zarubljeno, imel je Rados volilno pravico.

V Vodnjanu in Poreču odklonili so tedaj 9 volilnih mož (Vitasoviča, Pastorčiča, Koseto, Soliča, Kramerja, Rajko, Skropeto, Pribetiča in Radosa) p o v s e m n e p o s t a v n o, dá, celo proti jasnim določilom postave.

Na vseh treh voliščih dobila sta oba kandidata vsak po 93 glasov. Sedaj treba premišljati, kak vpliv so imele te odklonitve na vseh volitve, ako so v poštev jemlje, da je izvolitev 12 volilnih mož Pomjanskih s ozirom na volilno agitacijo dvomljivih in da sta glasova volilnih mož Silian in Simonovič tudi dvomljiva.

Ako bi bilo tudi res, kar se trdi o volilni agitaciji v Pomjanu, vender se ne more zahtevati, da so glasovi volilnih mož Pomjanskih prištejejo dru. Vergottiniju, kakor tudi ni dopuščeno, da se glasovi, ki so bili nepostavno odklonjeni, prištejejo dru Laginji.

V račun je treba torej postaviti 93+93=186 glasov, kojemu številu se že prišteti pomjanski glasovi; in ako se tem prišteje 9 odklonjenih glasov, imeli bi 195 glasov. Prišteti bi se morala še dvomljiva glasaa Siliana in Simonoviča, ako se pokaže, da se je tudi njima po krivici odrekala volilna pravica.

Absolutna večina znašala bi torej 98, eventualno 99 glasov. Toliko glasov ni dobil noben kandidat in zato ni bil nikdo izvoljen. Ali tudi jednakost glasov ni bila veljavna, ker se je nepostavno odklonilo več volilnih mož in so nekateri glasii dvomljivi. In zato ni bilo opravdano, da se je na podlagi te jednakosti glasov izvršila druga volitev, koja ožja volitev naj bi konačno določila izvolitev.

Legitimacijski odsek smatra torej predstoječo volitev že v tem stadiju kot neveljavno, ki se mora uničiti, ne glede na to, kar se je pozneje pri tej volitvi godilo.

Vzlic temu meni legitimacijski odsek, da je potrebno govoriti tudi o postopanju pri ožji volitvi. (Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežela.

Državni zbor. 21. seja dne 13. julija bila je prevažna za Trst in njega okolico: obravnavali so ob novi užitninski erti. Poročevalec g. dr. Menger otvoril je debato povdarjajoč, da pravica zahteva, da se v Trstu uvede užitninski davek. Sicer se ne da tajiti, da nove naredbe hudo zadenejo prebivalstvo tržaško. Zato pa je zahteval odsek, da se znižajo davki za prvih 5 let ter je zahteval, da se kolikormóči obzirno postopa

Posl. Luzzatto se boji, da je užitninski tarif previsok. Dunajski tarif ni primeren za mesto tržaško. Ako morajo trgovci plačati dodatno carino, je to prav za prav dvojno obdačenje. Videč pa, kakoga mišljenja je odsek, niti noče staviti posebnih predlogov.

Posl. Burgstaller pravi, da to je stoletja stara, zapisana pravica, da se v Trstu ne plačuje užitnine. Velika krivica je, ako se odpravi ta svoboščina. Tudi po gubernika menenji je užitninski tarif previsoko odmerjen, tembolj, ker so dunajske in tržaške razmere povsem različne. Mesta tržaškega bodočnost je nejasna, dočim je mesto dunajsko z njega povečanjem zadobilo pogoj nadaljnjemu razvoju. Po novem tarifu so posebno hudo zadeti tržaški okoličani.

Finančni minister dr. Steinbuech povdarja, da nikdo ne taji, da ne bi bilo potrebno da se po odpravi proste luke uvede užitninski davek. Pritožbe veljajo največ užitninski liniji in pa dodatni carini. Užitninska linija ustanovljena se je po komisijalnih obravnavanjih z mestom tržaškimi. (Okoličani, zapomnite si to! Op. vredn.) Trebalo je izbrati črto, koja je možno nadzorovati. Posledica temu je seveda, da so prišla v črto nekatera sela, imejoča značaj „dežele“. Vlada pa je že v odseku izjavila, da izda prehodna določila, veljavna za 6 let in da dovoli še druge olajšave: pavšaliranje, plačevanje davka na obroke, da se davek na vino plača po oddaji itd. Ni pa res, da bi bil užitninski davek tržaški tako velik kakor dunajski, ker je nižji. Pomisliti pa je, da sedaj odpade splošna svota 887.500 gl., koja je dosedaj mesto plačevalo državi. — Po govoru finančnega ministra prešli so v podrobno debato.

K §. 1. (uvedenje užitninskega davka na opojne pijače, sladkor in mineralna olja) oglasi se k besedi poslanec Ivan Nabergoj ter pravi: Pravni ta načrt, o katerem se obravnava, je za vso okolico kričeča krivica. Po tem načrtu pridejo v užitninsko črto vasi, ki nimajo najmanjšega znaka kacega mesta in ga izvestno tudi nikdar ne zadobe. Ta naredba je za prebivalce okolice preostra. Okolica tržaška vtrajala je trdno v vseh viharjih, razsajavih ob Adriji. (Pohvala na desni.) Še živi mnogo njih, ki so v viharjih leta 1848. in v vojnih dobah l. 1859. in 1866. zapustili svoja domača ognjišča, da so s puško v roki varovali obrežje proti notranjim in vnanjim sovražnikom.

Posl. Burgstaller: Tako je storil ves Trst!

Posl. Šuklje: Mir!

Posl. Burgstaller: To je res!

Posl. Stallitz: Res je, tudi jaz sem bil poleg! (Nemir.)

Posl. Nabergoj nadaljuje: V zahvalo za to naj bi zadela ubogo prebivalstvo toli kruta usoda. To bi provzročilo gospodarski in politički propad prebivalstva. Tržaška okolica ječi že stoletja pod ptujim pritiskom, brez avtonomije, brez prijateljev in brez varstva; iztiskalo se je to okolico, kakor kako citrono. V bližnji bodočnosti utegne država apelovati na poštinovalnost vseh narodov. Da bi le našla odmev pri taistih, koje sedaj podpira na stroške okolice. (Živa pohvala in ploskanje na desnici.)

Poslanca Burgstaller in Luzzatto sta še nasvetovala nekatero spremembo, ki pa niso obveljale. Potem so vsprejeli vso postavo v tretjem branji.

Poslanec Fusa, Roser in tovariši predlagajo, da se izvoli zdravstven odsek 24 članov, kojemu bode nalog sestaviti postavni načrt za osnovo zbornice zdravnikov. —

Proračunski odsek vsprejel je v svoji seji dne 15. t. m. z 21 proti 5 glasom Plenerjev predlog, da se odpravi izredne doklade pridobitnemu davku za nižje razrede davkoplačevalcev. Proti

predlogu glasovali so člani konservativnega kluba. Potem so vsprejeli resolucijo Šukljevo, s koja se vlado pozivlja, da že v jeseni predloži novo reformo davkov.

Vnanje države.

Iz Carirada poročajo: Najmočnejši rod, Asiri v Jemunu se je spuntal. Vojaki, nad ustaše poslani, bili so tepeni in izgubili so 100 mož. Guverner Jemenski javlja, da imajo ustaši puške repetirke in kanone. Ministerski svet je sklenil, da se v Jemen odpošlje 10.000 mož.

„Popolo Romano“ poroča: Pogajanja o trgovinski pogodbi mej Italijo, Nemčijo, Avstro-Ogersko in Švico prično dne 27. julija v Bernu. Malvano in drugi višji uradniki imenovani italijanskimi posredovalci.

DOPISI.

Z Štajerskega. [Izv. dop.] (Stanje naših učiteljev.) Pred menoj leži pismice, došlo po naključni mi v roke, katero pismice je drastična slika, kako delajo pri nas učitelji, ako ti svojega verskega in narodnega prepričanja ne zatajé. V nekem trgu služil je dolgih dvajset let izvrsten učitelj, priljubljen ljudstvu zbog svojega prijaznega vedenja, vernega obnašanja in narodnega mišljenja. To vse pa je strašno bodlo v oči njegovega tovariša, strastnega nemčurja. Dolgo je ril in iskal priložnosti ga očrtni pri višjih, dokler ga slednjič ne zatoži, češ, da je v gostilni nekoč izgovoril: Ako pridejo nad nas Rusi, potegnili bomo z njimi. Kmalu po tej zatožbi izda e. kr. okrožna sodnija povelje žandarjem, naj učitelja primejo in odvedejo v Celje, ne da bi se bilo o resnici ovih besed prej preiskovalo. Kako je to prevzelo g. učitelja, ko so ga kakor hudodelca prijeli in gnali v zapor, piše sam: „Kakor v žareči peči ne more voda smrzni, ravno tako je nemogoče „človeku“ mene kaj takega dolžiti, kajti moje srce je, smem reči, kakor kristal čisto v patrijotičnem obziru in kakor pred kot vojak, sem tudi sedaj pripravljen za domovino umreti“. Dalje piše: „Vzeli so mi nožek, krajcarje, uro z verižico, pustili so mi pa čisto moje srce!“

Še le potem se je naročilo okrajni sodniji, da je o resnici ovih besed preiskovala in ker nobena priča od množih ni vedela o tem nič, izpuščen je bil še le sedmi dan iz zapore. „Pridem domov ves prestrašen, pobit, strašno ranjen na moji časti, brez vsega upa...“

Toda mislite, da se je obrekovalou kaj zgodilo za to? Nič, čisto nič, temveč on je še vedno kakor popred nadučitelj, kjer si še vedno nabira lavorik za nematvo s vednim ščuvanjem zoper Slovence. Ta si nabira še drugih lavorik in te so v ozki zvezi z nevarnostjo otrok, njemu izročeni. Minolo zimo, ko je pokrival naše hribe skoraj neprodiren aneg in stiskal uraz, kakorjonega stari ljudje ne pomnijo, ukazal je šolarjem na streho, da izmetajo preobilico snega. Kdor pozna nevarnosti tega dela, čudil se bo, da se upa za varnost mladine skrben učitelj takšno delo izročevati otrokom! Še lepše je pokazal svojo skrb za otroke v križevem tednu v šoli, ko se je slučajno nekemu šolarju razlil petrolej in je učitelj zahteval od šolarjev žveplenk, da ga je užgal. Velik plamen in smrad prestrašil je otroke, da so začeli skozi okna skakati in si je v tem neko dekletce roko pokvarilo. Mogoče da bi bile nesreče še večje, da je niso za branili ljudje, iz cerkve prišedši. On pa je v šoli dalje učil, naj otroci v taki priliki petrolej le užgejo, brez da bi pomislil, v kolike nevarnosti in nesreče spravi s tem priproste otroke z stariši in drugimi vred! Vsa ta njegova dejanja, nevarna za mladino, zapomnili so si stariši in sedaj mislim se po gg. poslancih bodo pritožili na višjem mestu. Ali to kaj izda in se ga

znebe, ne verjamemo, vsaj je on list od veje, katera v podobi ponemčevalne šole in ščuvanja zoper naš narod tepe naše pravice v prah...!

Nasproti pa se je moral prestaviti prej omenjeni g. učitelj, ne da bi se mogla kaka krivda dokazati; pa tudi ko se je nedolžnost njegova pokazala, ne da bi se zadostilo časti njegovi! To nam daje kaj misliti. Preganjajo se nam poštenjaki in značaji, značaji tam, kjer so nam najbolj potrebni v odgojo otrok! Nasproti pa se povzdigujejo na boljša mesta ljudje brez značaja, le da voljo svojih višjih spolnjujejo, na izvrstna spričevala gleda se po nekod le v drugi vrsti!

Ta nedostatnost v naši učiteljski upravi naj pripravi gg. poslance naše do resnega koraka pri g. ministru Gauču!

Resnicoljub.

Različne vesti.

Iz državnega zbora. Včeraj je pričela proračunska debata. Prvi je govoril češki poslanec dr. Grégr. Njegova stranka je narodna, avtonomistična in v resnici svobodoljubna. Govornik je svaril Poljake, da se ne vežejo z Nemci. Njegova stranka se bori za obstanek naroda češkega. Za Grégrom govorila sta poslanca Menger in Šuklje za proračun, Ciani in Hofmann proti. Trgovinski minister je predložil postavni načrt ob napravah za pospeševanje sporazumljenja mej obrtnimi podjetniki in delavci. Poslanec Nabergoj je interpeloval radi uvrščenja mesta tržaškega v prvi razred aktivitetne doklade državnih uradnikov.

Infamija. Doznali smo, da národni naši nasprotniki uporabljajo celo zadevo odprave proste luke, da bi okoličane hujskali proti národni stranki, odnosno proti zastopniku našemu, g. Ivanu Nabergoju, češ: tuga imate sedaj vašega Nabergoja, sedaj vidite, kaj vam je on izposloval! Postopanje to znači skrajno infamijo. Resnici na ljubo moramo priznati, da so se zastopnaši ob tej priliki pošteno trudili in da so v polni meri vršili svojo dolžnost, da bi kolikor-si-bódi izposlovali za okoličane naše. Osobito pa nam je priznati da je g. Ivan Nabergoj vse storil in poskusil, kar je bilo v njegovi moči. Da ni dosegel, kar je želel, ni njegova krivda. Vsaj so se trudili tudi drugi imenitni gospodje in krogi — g. župan Pitteri, vodja Polonio, poslanci Burgstaller, Stallitz in Luzzatto, celi mestni zastop, trgovinska zbornica —, da bi dosegli, da se vsaj za par mesecev odloži kritični ta moment, ter da bi kaj izdatnega dosegli na korist mestnega prebivalstva — ali vse je bilo zaman! V ob debati gosp. župana poročilo so v mestnem zboru izredno konstatovali, da se jim je pač dalo nekoliko obljub gledé na malenkostno in postranske stvari, v glavnih upravljanjih pa niso nič dosegli. Ako Nabergoju očitato, da ni nič dosegel, uprašamo vas po vsej pravici: za kaj vaša italijanska gospóda niso nič opravili, da-si so letali po Dunaji od ministra do ministra, od parlamentarca do parlamentarca? Dosegli niso nič, ker je bilo že naprej določeno, da se nič ne spremeni, in ker je bila vlada valed tega neizprosna. — Ako so ta sumničenja in podtikajna zlobna do skrajnosti, je pa naslednje — otročje-smešno. Z nepoznane strani širi se mej okoličani bedastoča, da je namreč vlada le zato tako trdovratna, ker jej politično društvo „Edinost“ v novejšem času oponuje. Bedak je, kdor kaj takega trdi, še večji bedak pa óni, ki kaj takega verjame. Ko so na Dunaju ukrepali ob odpravi proste luke tržaške, imeli so izvestno v prvi vrsti pred očmi velike državne koristi in bore malo so poštevati naše lokalne razmere in praske: za politiko pa, koja tira naše politično društvo in za osebe, ki stoje na delu društva, so se gotovo toliko zmenili kakor za lanski sneg. Z našimi po-

slanci sme vlada zadovoljna biti, — kajti ne delajo jej posebnih preglavic — in vender niso ničesar dosegli, da-si bi bili radi. Ne begajte torej ljudstva in ne varajte je!

Iz poročila legitimacijskega odseka izvedeli so čitatelji naši o lažnjivem in drznem protestu, kojega je uročila italijanska stranka proti volitvi volilnih mož v Pomjanu. Protest ta je nesramen napad na čast in poštenje naših duhovnikov. Mi bi svetovali gg. duhovnikom, da se obrnejo do predsedništva državnega zbora s posebno prošnjo, da izvedo imena onih, ki so podpisali ta obrekovanja. Potem pa kaže družega, nego sodnijakim potem iskati si zadošččenja. Kot priče gledé postopanja župnika Vodopivca navaja rečeni italijanski protest — kakor smo posneli iz poročke „Istrie“ — naslednje osebe: Giuseppe Sossich fu Martino, Matteo Perossa fu Giovanni detto Forbese, Antonio Perossa fu Andrea, Matteo Perossa fu Antonio, Giovanni Cociancich fu Matteo, Giovanni German fu Giuseppe, tutti da Paugnano. Giuseppe Bonin fu Antonio da Manzono. Matteo Perossa fu Giovanni da Figarola, Giuseppe Perossa detto Soldatich da Figarola, Giuseppe Vescovo di Matteo dai Zupancici, Giovanni Vescovo fu Andrea da Paugnano. Protest pravi nadalje, da g. župnik Vodopivec ni hotel dati naslednjim osebam listka za sv. obhajilo: Matteo Bencich fu Giorgio, consigliere comunale di Paugnano; Giovanni Perossa fu Matteo, Giovanni German fu Giuseppe, Giovanni Perossa fu Matteo, Antonio Cociancich fu Matteo, e perfino a donne, mogli o figlie di elettori nostri come Maria Cociancich di Antonio, Ana Bencich di Giuseppe, Antonia Vescovo di Antonio, tutti da Paugnano, tutti da udirsi al caso in qualità di testimoni. Protest navaja naslednje volilce, ki so naime prvotno vsprejeli italijansko listo, a so pozneje valed silnega pritiska glasovali za slovenske kandidate: „Ed in prova citiamo i nomi di elettori che dopo aver accettata la nostra scheda, terrorizzati dalla predica della domenica la riconsegnarono e votarono col prete: Cociancich Giacomo fu Giovanni, Crevatin Giovanni di Matteo, Crevatin Andrea fu Giovanni Maria, Crevatin Giuseppe fu Giovanni, Crevatin Antonio fu Giovanni, Marsich Bortolo fu Giuseppe, Vattovaz Giovanni fu Matteo, Crevatin Michele detto Movrassa, Dobrigna Matteo detto Zula e Marsich Giovanni Maria detto Ciuda, tutti da Loparo sotto Trusche rispettivamente Paugnano, i quali tutti ebbero la scheda nostra da Andrea Giacomini di Giovanni, capovilla di Loparo. Così pure Coslovich Antonio fu Antonio detto Iuras, Giovanni Coslovich fu Michele detto Iuras, Antonio Sau fu Andrea detto Movrassa, da Trusche, Cociancich Matteo detto Bordon, pure da Trusche, Giovanni Marsich di Giuseppe, da Zabavia, Buzzzi Giuseppe fu Giovanni e Giovanni Rasman fu Michele da Popetra sotto Trusche i quali tutti ebbero la scheda da Giovanni Lovresich fu Giovanni consigliere comunale di Trusche.

Imena smo priobčili po italijanskem pravopisu, kakor stoje v protestu.

Za danes nam prostor ne dopuša, da bi obširneje odgovarjali na drzen ta protest, toliko pa se nam je potrebno zdelo povedati, da naši rodoljubje na Pomjanščini vedó, pri čem da so. Sicer sta nam došla o tej zadevi dva dopisa z odlične strani, kojih podatke tudi porabimo.

Znani pustolovec „Il Piccolo“ repenci se v številki od 15. t. m. proti okoličanskemu poslancu g. Nabergoju, ker se je ta drznil v državni zbornici dotakniti se zatiranja tržaških okoličanov od strani lahonske prevladajoče stranke. Ponosno bije ob pra rekoč, da tržaška občina vzdržuje „slovenske“ cerkve in šole v okoličani, katere plačuje z občinskimi denarjem. „Piccolo“ namreč prišteva ves občinski zaklad edino le Lahom, ne misli pa na težke občinske doklade, koje nosijo

ter bodo v še večji meri morali nositi okoličani vseh uprav dobro znanega gospodarstva v mestnej šopirni palači. Ubogi okoličani plačujejo mogočnemu magistratu, kateri jej v zahvalo predbacia, da jej vzdržuje šole in cerkve s „svojim“ denarjem! Enako gnjusno očitaje zmožna je izustiti samo ta brbljiva čenča. Na druge nesramne zabavljice, ki jasno pričajo o moralni propadlosti lahonskega časopisja v Trstu, odgovarjamo le s — pful! Sram vas bodi!

Iz tržaške okolice se nam piše: Bojimo se za lastni obstoj tu v Trstu in njega okolici, in mesto da bi se nas podpiralo od dotičnih strani, jemljejo se nam še one svete stare pravice, katere smo uživali do sedaj. Dosedaj smo se zanašali na cerkev, češ, tu ima ljubljene rodni naš jezik še svoje pravice; vsaj Boga nam je dovoljeno hvaliti v materinem jeziku. Dogodki zadnjih dni poučili so nas, da se je pričela rušiti zadnja naša zaslomba, naša trdnjava. Stoletja že odmeva po glavni cerkvi sv. Justa beseda slovenske prepovedi; stoletja poje se v tej cerkvi v rodnem našem jeziku in s tem hvali Stvarnika. In kar je tu veljalo do sedaj, kar je smelo biti v časih narodne, ne svobode, temveč sužnosti, to se podira danes, v dnevih vseobče „pravice in enakopravnosti“. Tržaški ordinarijat bil nam je desedaj primeroma pravičen. Ali to „naše vodstvo“ udalo se je želji onih, katerim je sv. vera deveta briga. Iz tržaške mestne seje smo navajeni prejemati udarce, a takega, kakor nas je zadel v zadnji mestni seji, takega nismo bili še vajeni. Preobčutljivo nas je zadel v imenovani seji prečitani odlok veleč. ordinarijata. Neverjetno se nam je zdelo in vender je res. Odločilo se je, da se s pričetkom meseca oktobra tega leta opuste slovenske prepovedi in slovensko petje v cerkvi sv. Justa! Gospodje niso gotovo stvar dobro premislili in niso mislili na posledice. Te dni sem slišal pogovor več domačinov o tej stvari. Bili so to izmed najrazumnejših okoličanov. In ti so se izrazili, da bodo odsej rajše hodili v pravoslavno cerkev. Gospoda, tu ni šala! Naše ljudstvo je v tem nepopustljivo, vtrajno in braniti hoče do skrajnega pravice svojih pradedov. Torej glejte, kaj delate!

V tem obziru pa vidi pisec teh vrstic gorostasno razliko med Trstom in Ljubljano. Tu imamo istinite liberalce-brezverce, a njih prošnje najdejo dobrohoten odziv pri naši duhovščini; tu se ne snujejo „Katoliška politična društva“, gospodje se tu ne mešajo v politiko. In tu bi bila bolj potrebno, nego v Ljubljani. Kdor ima ušesa naj sliši!

Opomba uredništva. Ta od jako zavedne strani došli nam dopis ublažili smo in skrajšali kolikor smo mogli in ga objavljamo, ker je simptomatičen za čuvstvanje zavednih naših okoličanov glede na največji ukrep veleč. ordinarijata Spominjajoči se pa, poznane pri nas udomačene in nelepe taktike, protestujemo že danes, ako bi se nam hotelo podtikati kakoršne-koli namene.

Za podružnico sv. Cirila in Metoda v Trstu nabralo se je pri „balincanju“ 70 nvč. —

Praznik sv. Alojzija obhaja šolska mladina, pohajajoča z zvoda sv. Cirila in Metoda, v petek dne 19. junija. Zjutraj ob 7. uri je pri sv. Jakobu sv. maša, pri kateri pojejo otročiči. Mej mašo je prvo sv. obhajilo. Slavno občinstvo vabljeni je k tej službi božji.

Popravek. V 46. številki časopisa „Edinost“ od 10. junija govori nek podlistkar imenom „Smolar“ o vsprejemu častitih tovarišev ob priliki zborovanja učiteljske „Zaveze“ v Trstu, trdeč, da je pogrešal pri vsprejemu tovariše in prijatelje iz okolice tržaške in Trsta. Konstatovati moram kot bivši predsednik vsprejemnega odbora v obrambo častitih tovarišev in tovariše iz okolice tržaške in Trsta

sljedeče: 1. V vsprejemnem odboru bili so le učitelji sezanskega društva, katere društvo je direktorij „Zaveze“ svojedobno v to pooblastil, zatorej učitelji iz okolice tržaške in Trsta, koji so nam veliko pomagali, niso mogli oficijelno nikoga vsprejemati. 2. V Trstu in okolici imeli so učitelji hinkošno soboto poduk, torej je opravičena njihova odsotnost pri vsprejemu. 3. Učitelji tržaške okolice so vsprejeli predsednika „Zaveze“, g. dr. T. R., ko je stopil na tržaška tla in s tem so tudi vsprejeli in pozdravili vse one, koje predsednik zastopa. 4. Učitelji in učiteljice tržaške okolice so sodelovali pri koncertu ter se tudi mnogobrojno udeležili koncerta in občnega zbora.

V Sežani, dne 14. junija 1891.
Za vsprejemni odbor ob priliki zborovanja učiteljske „Zaveze“.

A. Kante, predsednik.
Bliskova pošta. Društvo „Adrija“ v Barkovljah dobilo je od Viško-Glinške čitalnice vabilo k veselici, vršivši se dne 7. t. m., v petek, t. j. 12. junija! Kakor je razviditi iz poštnega pečata ljubljanskega, oddalo se je na pošto dne 2. t. m., v Barkovlje pa je dospelo dne 12. junija!! Potrebno je torej celih deset dni za pot iz Ljubljane v Barkovlje. To pa je res bliskova pošta!

Iz Hrenovske fare se nam piše: V tej fari je ljudstvo zares zavzeto za čast božjo in kaj rado žrtvuje za pobožne namene. Pri sv. Miklavju napravili so nove zvonove in zvonik, v Šmiheli so pokopališče lepo popravili, v Hrušovji so cerkev in oltarje popravili, v Hrašeh so si nakupili nov križev pot, v Straneh popravili zakristijo. Pri sv. Bricu na Nanosu popravili so cerkvena okna in streho, napravili križev pot in druge cerkvene potrebnosti, takó, da je cerkev, ki je bila poprej vsa razkopana, sedaj v najlepšem redu. Vae to je blagoslovil veleč. g. župnik Puc z asistencio. Zidarska dela preskrbel je Matovž Premru, po domače Sime in mizaraka Ignac Pivk, oba iz Hrenovce. Ta dva izvrstna sta v svoji stroki, ali tudi sicer v vsakem pogledu. Če so pa podružnice toliko storile, smemo pa tudi uprašati, ali farna cerkev nič ne potrebuje? — Sicer pa bodi izrečena priserbna zahvala vsem, ki so kaj pripomogli k večji slavi božji.
Popotnik.

Aviso. Zaradi zagotovitve zakupne dobave ovas, sena, slame, drvá, premoga, koaksa in sveč za čas od dne 1. septembra 1891 do 31. avgusta 1892 vršile se bodo pismene ponudbene obravnave v uradnih prostorih c. in kr. vojaških preskrbovalnih magacinov in sicer v nastopnih postajah: v Celovci dne 1. julija 1891, v Mariboru dne 7. julija 1891, v Gradci dne 13. julija 1891, v Ljubljani dne 17. julija 1891, v Trstu dne 20. julija 1891, v Gorici dne 22. julija 1891, v Pulji dne 24. 1891. Natančnejši pogoji in ponudbeni obrazci razvidijo se iz obširnega razglasa v št. 130. „Slovenskega Naroda“ z dne 11. junija 1891.

Rojansko posojilno in konsumno društvo Predstojništvo tega društva nas prosi objaviti, da se novi udje vsprejemajo vsako nedeljo pop. od 4 do 5 ure v pevski šoli društva „Zarja“ v Rojanu pred cerkvo. Predložila so se že pravila in čim prej bodo ista potrjena, začne društvo svoje redno delovanje.

Kava po tržaških kavarnah neki podraži po odpravi proste luke ter bode stala skledica črne kava 10 kr. mesto 8, kakor dosedaj. Naredba ta bila bi pa dotičnim kavarnarjem samo v škodo.

Poskus samomoru. Izdelovalec dežnikov Martin Rus skočil je raz okno svoje stanovanja od same žalosti, ker so ga potrdili v vojake. Težko poškodovanega prepeljali so ga v bolnico.

Ljubozniv ljubimec mora biti neki Anton Gelsomini, ki je svojo ljubico Ano Gentili tako proganjal se svojimi grožnjami, da je revica od samega strahu zblaznela. Sodišče obsodilo ga je pri predvečerjanem vršivši se obravnavi na dve leti težke ječe.

Naznanilo.

Udano podpisani naznanjam častitim cerkvenim oskrbnitvom in slavnemu občinstvu, da sem otvoril na Solkanski cesti št. 9 lastno voščarnico. — Izdelujem in prodajam sveče iz pristnega in garantovanega čebelnega voska, kakor tudi sveče nižje vrste, kakršne so v navadi za stransko razvečavo cerkva, pri pogrebih itd.

Prizadeval si bodem, da svoje častite odjemnike zadovoljim z dobrim blagom, točno poizkušam in kolikor možno nizko ceno. Priporočevaje se za blagohotno podporo bilježim se

z najodličnejšim spoštovanjem
4-4 JERNEJ KOPAČ,
Solkanska cesta št. 9. v Gorici.

Spomladansko zdravljenje

najboljše je s čajem iz tavžentroz (millefiori), kri čisteče in neprekosljivo sredstvo zoper palenje v želodcu, hemoroidalne bolezni itd. — Zavitek z navodom, za 12 dni zdravljenja, stane 50 nov., dobi se edino v

odlikovani lekarni Praxmarer (telefon 207)
At due Mori, Piazza Grande.
Poštne pošiljave izvršujejo se neutogoma. Čuvati se je treba ponarejenega zdravila.

Krasne uzorke na privatne naročitelje 20-15 badava i franco.
Jošte navidjene knjige uzoraka za krojačke nefrankirano i uz ulozak od 20 for., koji će se nakon ovršene naručbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peruvian i Dosking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, to za veterane, vatrogasce, sokolaše, livrè; sukno za biljard i igrače stolove, loden i nepromočne lovačke kapute, tvari koje se pere. Platid za putnike od 4-14 itd.
Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene suknene tvari nipošto jeftine cunje, štano ih posvud nudjaju, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarske. U mojem stalnom skladištu u vrijednosti od 1/2 milijuna for. a. v. to u mojoj svjetakoj poslovnici j-st pomiljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi uz koju stotinu naručala uzorkah u kratko ništa preostalo, to je ono usljed toga prava sileparija, kad tvrde se suknom objelodanju uzorke odrezaka i ostataka, te su u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostataka; nakane takovog postupanja jesu bjelodane. — Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se ili se povratu novac. Kod naručbe treba navesti boju, daljinu i cianu.

Pošiljke jedino uz poštarsko pouzete preko 10 for. franko. 18-24
Dopisuje u njemačkom, mađarskom, češkom, poljskom, italijanskom i francuzkom jeziku.

AVGUST BRUNNER TRST

Via Conti številka 6 a.

Tovarna strojev in železovnica
August Brunner-ja
STROJE, PREŠE, SESALKE, ŽELEZNA OMBREŽJA, STOLPE, CEVI, večja in manja POPRAVLJANJA.
Za notranjeječele prosto carino.

Die Maschinen-Fabrik und Eisengiesserei von August Brunner
übernimmt alle einschlägigen Arbeiten als: MASCHINEN, PRESSEN, PUMPEN, GITTER, SAULEN, R. HREN, grössere und kleinere REPARATUREN.
Nach dem Inlande zollfrei.

Telefon št. 291. 6-12

Candee-ve škropilnice

proti peronospori od mnogih strani za najboljše spoznane, se dobivajo le pri

Živic in družb. v Trstu

—11 ulica Zonta 5

po lanskim niskim cenam. — Dobivajo se tudi izvrstne žvepljalke za trte in in vsakovrstni stroji za kmetijstvo; mlatilnice in čistilnice za žito, stiskalnice za grozdje in tropine, mlinci za grozje, sesalke itd.

Priporoča se omenjena tvrčka vsem rojakom za obilne naročbe.

Peronospora (pál)

Sikalica Vermorel

a priznanim sredstvom za sikanje pri visokih in nizkih trtah. Posoda je vsa iz rudečega bakra Delo je točno izvršeno. Jako koristno o rabi tekočine Neutrudi delavca Rabi se lahko več let brez da se pokvari.

BOLJE SO OD VSIH DRUGIH.

347 prvih nagrad pri raznih natecanjih. Edini zastopniki za Avstro-Ogarsko Vit. Evg. prof. Giordano v Gorici, dež. kmetijska šola. in Henrik Pegan v Trstu, Via Sanità 17. — Cena prosto carine f. 22. — Brezplačni zamot. — Franco na postajah v Gorici ali v Trstu; v Trstu tudi na brod. Plača se napred. 8-10

Čast nam je preporučiti p. n. občinstvu Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mjestah, sa solidnosti i „effinoče poznata, te obilnimi modernimi plemenimi strojevi providečnu

JEDINU SLAVENSKU

TISKARU U TRSTU

Ista prima i obavlja svaku naručbu bito koje vrsti knjigotiskarskoga posla to preporuča se osobito za ove vrsti tiskanic kao n. pr.:

za župne urede, okružnice, račune, list. artije i zavitke s napisom, preporučne karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, rasporede. ulaznice, oglase, pravila, izvješće, zaključne račune, račištne, punomoći, cjenike, jestvenike, svakevrstne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.

Uvjera se p. n. občinstvo, da će nam biti osobita briga, p. n. naročitelje u svakom pogledu zadovoljiti koli brzom i točnom podvorbom, toli jeftinom cijenom i ukusnom izradbom.

Drži u zalih (skladišću) sve potrebne tiskalice i knjige za crkvene urede.

Onda ima na prodaj sljedeće knjige: Kmetijsko berilo za nadaljevalno tečajje ljudskih šol in gospodarjev v pouk ciena prije 50 nvč. sada 40 tvrdo vezana . . . n. 60
Sodnijski obrasci sastavljeni B. Trnovec . . . n. 30
Vilim Tel, prevod Cugnera . . . n. 40
Ljudmila prevod J. Lobana . . . n. 30
Filip prevod Križmana . . . n. 30
Antigona prevod Križmana . . . n. 30
Pjesma o zvonu preveo A. K. Istranin . . . n. 30
Istra pjesma . . . n. 30
Ove su knjige jako prikladne za darove o praznicah zato ih sl. občinstvu preporučamo. Kod naručivanja tiskavnica i drugog, molimo naznačiti to čno naručbu i dotični naslov (adresu) naručitelja.

Za obilnu naručbu preporuča se

Tiskara Dolenc

Via Carintia br. 28 u Trstu.

CARLO PIRELLI

mejnarodni agent in speditér

Trst, Via Arsenale št. 2.

Oddaje listke za železnice in parobrode mornarjem in delalcem po nizkih cenah in na vse kraje.

6-18